

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia d. 1. Września. —

Karol Steininger, Feldmarszałek Porucznik i Generał dywizyi w Galicyi, mianowany jest Komendantem wojskowym w Klagenfurcie.

Otrzymał najwyższe pozwolenie przyjąć i nosić obce ordery: Henryk Hrabia Bellegarde, Minister Stanu i Konferencyi, Feldmarszałek i W. Ochmistrz Jego Cesarzowickiego Mości Arcyksięcia Następcy Tronu, W. Krzyż orderu Parmskiego Konstantyna Śgo. Jerzego.

— Z Ziemi Siedmiogrodzkiej. —

Magistrat w Hermansztadzie wydał pod d. 14. z. m. następujące uwiadomienie: »Gdy stósonownie do urzędowych doniesień C. K. nadwornych Konsularnych Agencyi w Multanach i Wołoczynie wszczęte także powietrze szerzy się, przeto wysoki Rząd kraiowy z oycowskię troskliwości o utrzymanie zdrowia mieszkańców tęj prowincyi, na mocy dekretu z d. 7. Sierpnia b. r. do liczby 7980, rozporządził raczyć, iż począwszy od d. 25. b. m. przestępujący istniejące przepisy zdrowia ulegać będą Sądowi doraźnemu. Co się do wiadomości podaie i oraz ogłasza, iż dla uniknięcia nieprzyjemnego postępowania, na przyszłość nikt bez paszportu od Zwierzchności miejscowęj nie może oddalać się z miejsca swego zamieszkania.

(Gaz. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

List z Nowego-Yorku z d. 19 Lipca zawiera o poselstwie nowego Posła Zjednoczonych Stanów Ameryki północney do Dworu Londyńskiego, P. Gallatin*), co następuje: »Nie podlegając wątpliwości, że poselstwo tego Polityka jest iestwem z najważniejszych, które od czasu poselstwa do Gandawy (gdzie P. Gallatin równie był jedynym z Pełnomocników) dyplomatykowi Zjednoczonych Stanów powierzone zostało. Stosunki między Zjednoczonymi Stanami, stając się coraz obszerniejszemi, nie mówiąc zawikłanszemi, zdaje

się, iż od niedawnego czasu dały powód do rozpoznania wielu nowych i bardzo trudnych pytań. W istocie, z iednego artykułu Dziennika Narodowego (*National-Journal*) widzimy, iż P. Gallatin oprócz innych spornych punktów będzie miał do załatwienia następujące przedmioty: 1) Względem demarkacyi północno-wschodnich granic; 2) żeglugi na rzecę Śgo. Wawrzeńca; 3) demarkacyi granic północno-zachodnich brzegów Ameryki; 4) handlu osadniczego; 5) ugody względem niewolników. Pierwsze z tych pytań nader ważnem jest dla Państwa Mainy, ponieważ Angliicy roszczą sobie prawo de większey części kraiu tego samowładnego Państwa Związku; wtóre pytanie, względem naszego prawa do żeglugi na rzecę Śgo Wawrzeńca, jest pewnie wielce ważnem pytaniem, i z Noty P. Rosh, poprzednika P. Gallatina, co się dotyczyć praw naszych do żeglugi na tęj rzecę, okazuje się, że pytanie to już przez tegoż było wniesione, lecz Rząd Angielski iego przełożeń nie słucał. Trzecie pytanie dotyczące się demarkacyi granic północno-zachodnich brzegów Ameryki, jest własności krytyczney, i byćć już przedmiotem rozmaitych układów. Pytanie względem handlu z Angielskimi osadami nie jest także dla handlu w ogólności mniej ważnem pytaniem, i nakoniec piąte pytanie względem ugody, co się dotyczyć niewolników, obeymuie interessa pieniężne większey części naszych osadników w Państwach południowych. Wiadomo, że namieniona Konwencyia zawartą była w Petersburgu pod przewodnictwem zmarłego Césarza Alexandra i że według onęjże warunków nasi południowi osadnicy otrzymać powinni wynagrodzenie za pewnych niewolników z naruszeniem traktatu Gaudawskiego przez Oficerów Angielskię marynarki zabranych, którego to wynagrodzenia Angliia pod różnemi pozorami ciągle odmawia.

(D. Au.)

Ameryka Hiszpańska.

Podług listów z Vera-Cruz z d. 12. Lipca, ważne to nadmorskie miasto Meksyku z powodu żółtęj gorączki grasującęj tamże już od miesiaca prawie zupełnie od mieszkańców było opuszczone.

(G. Wied.)

Brazyliia.

O potyczce namienionęj (w Nrze. prze. G.n.)

)(

*) P. Gallatin przybył już do Londynu i w. d. 17. Sierpnia miał pierwsze narady z P. Kanningiem. Przep. Do. Au.

między eskadrą Brazylijską a Admiralem Buenos-Ayreskim, czytamy bliższe szczegóły: »Admirał Brown, Kommandant eskadry Buenos-Ayreski, uderzył w nocy z d. 1. Maia na fregatę Brazylijską l'Imperatriz o 60 działach i 500 ludzi osady w porcie Monte-Video. Ponieważ zajął korzystne stanowisko, przeto udało się mu zniszczyć wszystkie liny fregaty, i po półgodzinnej potyczce dostać się na wysokość morza, nie doznawszy najmniejszej szkody dla swojej eskadry. Eskadra Brazylijska z 35 żagli podezas tęg potyczki stała ciągle blisko 2 mil od Monte-Video. Kommandant fregaty i 100 ludzi z osady legło w potyczce. Żadnego nie ma widoku, aby wojna między Brazylią a Buenos Ayres prędko skończyć się miała.

(G. Wied.)

Portugalia.

Z Lizbony donoszą pod d. 8. Sierpnia:

»Wyrokiem Rejencyi otrzymują przebaczenie ci podoficerowie i żołnierze, którzy do ostatnich zamieszek wplątani, żalując, w ciągu 3 dni pod swoimi znajdować się będą chorągwiami, zaś wszyscy ci, którzy z bronią w ręku schwytani zostaną, mają być rozstrzelani. Przebaczenie to tylko dla niektórych stać się może korzyścią, gdyż większa część udała się do Hiszpanii. Wiadomości z prowincyi są pomyślne. Zamieszkania wybuchłe na naszej północnej granicy ustaly i tak tamże iako i po innych częściach Państwa wraca spokojność.

Nowy Minister Woyny zająty gorliwie nową organizacją woyska. Dziesiątą część dotychczasowego żołnierza będzie rozpuszczoną i zaraz przez nowo wybranych zastąpioną.

Eskadra Angielska stojąca teraz na Tagn składa się z trzech liniowych okrętów i trzech brygów. Eskadra ta oprócz potrzebnej osady okrętowej ma jeszcze 1300 ludzi piechoty i 2 kompanie artylerji.

(G. Wied.)

Gwiazda z d. 23. Sierpnia wieczorem zawiera artykuł następujący: »Nie uydzie zapewne uwagi czytelników naszych, z iaką troskliwością staramy się ich ostrzegać o fałszywych wiadomościach, które inne Dzienniki w tym lub owym interesie rozszerzają; iakiekolwiek mogą być zdania nasze, iednakże mamy za pierwszą naszą powinność mówić prawdę; z tego powodu strzegliśmy się powtarzać wszystkich przez inne Paryżkie Dzienniki od granic Portugalii i Hiszpanii względem wypadków w Lizbonie umieszczanych wieści, lecz raczej uprzednio iako fałszywe je oznaczaliśmy. Dzisiaj możemy czytelnikom naszym udzielić pewnych, następujących wiadomości z Portugalii:

Minister Woyny Saldanha-Daun wydał pod d. 5. z. m. do woyska Portugalskiego Rozkaz dzienny,

w którym wyraża: »Mężni żołnierze Portugalscy! Wy, przed którymi legiony Buonapartego zadrzały, nie dajcie się uwodzić nieprzyjaciółom nowej Konstytucyi. Niechaj was Europa nie bierze za 121 buntowników z 24go pułku piechoty i podobnej liczby z 17go i 8o ieźdców z 2go pułku iazdy. Z resztą bądźcie pewnymi, że Xiężniczka Rejentka, która swojemu dostojnemu Bratu Dom Pedro IV. za utrzymanie Królestwa Portugalskiego jest odpowiedzialną, będzie umiała karać tych, którzy się wzbraniają Jego uznać Konstytucyi!«

Wyrok wydany przez Rejentkę zawiera następujące rozporządzenia: »Pułki 17ty i 24ty piechoty na ukaranie za ich bunt są na zawsze zwinięte. — Wszyscy Oficerowie i szeregowi, którzy mieli udział do buntu tych pułków, mają być przed Sądem wojennym stawieni. — Tym, którzy czują żal i stawić się chcą przed Gubernatorami lub Kommandantami prowincyi: Alentejo i Traz-os-Montes, dozwolonych mają ósm dni czasu. — Ma być przystąpiono do organizacyi dwóch pułków piechoty pod Nrami. 25 i 26 i iednego iazdy pod Nrem. 13.«

Jeneralny Intendent Policyi w prowincyi Alentejo i Pułkownik 5go pułku iazdy oznaymili Rejentce o swojej uległości dla Konstytucyi. Xiężniczka pochwalila ich dobry sposób myślenia.

Rejentka oznaymić kazała, iż przyjęta prośba o uwolnienie Hrabiego Porto Santo i Ministra Spraw Wewnętrznych P. Correa de Lacerda.

Xiężniczka Rejentka używa odtąd następującego tytułu: »Donna Izabella Maryja, Infantka Rejentka Królestwa Portugalii i Algarbii, i od tychże zawisłych krajów, w imieniu Króla.« Wyroki Królestwa mają odtąd następujący napis: »Ja, Infantka Rejentka, oznaymiam w imieniu Króla i t. d.

Kommissyia złożona z Dom Luis Mozinho d'Albuquerque, Brygadyiera korpusu inżynierów Don Antonio Rapezo i Marszałka polnego Duarte Fava, odebrała rozkaz wynaleźć przyzwoite mieszkanie na posiedzenie powszechnych Kortezów. Jeśli by ieden gmach nie był dostateczny, zatem każdej Izbie może być osobny przeznaczony, przypuszczając, że w tymże znajduje się sala, dosyć obszerna, iżby stósownie do okoliczności obiedwie Izby pomieścić się mogły.

Rejentka wyrokiem z d. 7. Sierpnia rozwiązała Kommissyją, mającą zlecenie ułożyć instruccyie do wyboru Deputowanych do powszechnych Kortezów i Członkom tęże oświadczyła upodobanie za ich gorliwość w tęg mierze okazaną.

Jenerał Correa de Mello, Gubernator prowincyi Tras-os-Montes, doniósł pod d. 2. Sierpnia ze swojej głównej kwatery w Braganza, co następuje: »On (Jenerał) dniem wprzód przybył na czele szwadronu 6go pułku iazdy

do miasta. — Zbiegi z 24go pułku piechoty znajdowali się ciągle na granicy Hiszpańskiej, i nie wolno im powracać do Portugalii. — Przypięt przesyła on odezwę Wicehrabiego Monte-Allegre, w której wzywa lud do powstania. Postępowanie 12go pułku jazdy, a szczególnie Majora Jose de Barrosa Abreu, bardzo jest przez niego chwalone. — Brygadzier Joze de Mira, Gubernator z Chaves i Komendant 9go pułku jazdy, donosi, że spokojność publiczna znowu w tém mieście przywrócona, pomimo usiłowania mieszczan i włościan, zbuntowania żołnierzy w koszarach. — Wicehrabia Santa-Martha ręczy za to, że spokojność w prowincyi Montes, gdzie dowodzi, nie będzie naruszona. — Wicehrabia Varzea kazał pułkom piechoty (11. i 25.) wyruszyć do Porinho i Santo-Amaro, dla wsparcia Jenerała Mello.

Jenerał Caula, Gubernator z Elvas, zaręcza za spokojność swojego obwodu, i chwali postępowanie trzeciego pułku jazdy pod dowództwem Pułkownika Manoel de Souza-Rebello.

Wicehrabia Beira, Gubernator w Alemtejo, donosi z Estremos pod d. 5. Sierpnia, że spokojność w téj części powraca. Dodaie, iż zbuntowani Oficerowie i szeregowi znajdują się w Valverde, i że jazda wnydzie do Olivenca. (Obadwa te miasta należą do Hiszpanii).

Margrabia Angeja, Komendant wojskowy w Królestwie Algarbii, donosi, że wkoło niego spokojność panuje.

Jak słyhać, Kortezy zebrać się mają w d. 19. Września; atoli sądzą powszechnie, iż zgromadzenie się tychże odłożonem zostanie do d. 12. Października, jako dnia urodzin Don Pedra.

(D. Au.)

Hiszpania,

Edykt Sądu Nadwornego oznacza na nowo rozmaite kary przeciwko tym kupcom i rzemieślnikom, którzy dni świątecznych i niedzielnych należycie nie zachowują. Kary te w pierwszym i drugim przypadku przestąpienia, stanowią mniejszą lub większą summę pieniężną, zaś w razie powtórnego przekroczenia ostrzejsze kary nastąpić powinny.

Rząd ustanowił w mieście Truxillo w Estremadurze zakład (Depot), gdzie wszystkie Portugalskie zbiegi uciekający do Hiszpanii, są posyłani. Według listu z Truxillo z d. 7. Sierpnia, liczba zbiegów w tym zakładzie wynosi więcej niż 1000 ludzi.

(G. Wied.)

Wielka Brytania i Irlandya.

Względem namienionego niepomyślnego

położenia Irlandyi w téj chwili, czytamy w gazetach angielskich co następuje:

Wiadomości z Irlandyi są nader smutne. Rząd nie tylko, że zapobiegać musi także zamieszaniom, lecz winien zwrócić także troskliwość swoję na choroby, które wszędzie z niedostatku żywności się rozszerzają. Szpitale napętniają się chorymi, dla wyzdrowienia których tylko pożywienia braknie; w niektórych ubogich chatach, gdzie więcéy iak jedna rodzina, umierają ludzie, nawet z niedostatku ziemniaków.

Obawiać się trzeba, aby ten kraj nie doszedł jeszcze smutniejszego stanu, iaki był z roku 1822 na 1823. Potrzeba będzie całej siły i troskliwości Wice-Króla, iakoteż innych Członków Rządu i obywateli, aby zapobiedz zbliżającej się złéj porze roku. W samym Dublinie szerzy się szybko gorączka. Powystawiano baraki na ubogich chorych, lecz zaledwo wystarczają lekarze i szpitale na wielką onych liczbę.

Z Londynu donoszą pod dniem 19. Sierpnia: W Manszestrze ogłoszono następujące Uwiadomienie: »Ponieważ pieniądze na wsparcie dla ubogich wyszły, zatem Wydział upoważniony do rozdawania takowych widzi się być zmuszony, oznajmić, że podział pieniędzy z Piątkiem d. 18. Sierpnia ustanie.«

W Bajonnie otrzymano od korespondenta w Kadyxie następującą wiadomość z Gibraltaru z d. 5. Sierpnia:

Gubernator téj twierdzy odebrał od Rządu Angielskiego rozkaz, mieć w gotowości znajdujący się tu od niejakiego czasu korpus odwodowy, aby w potrzebie mógł wsiąść na okręty. Wczoraj zawiął tu angielski okręt liniowy, Kolos, wziął 1500 ludzi z pułku gwardyi tu stojącego, i popłynął natychmiast do Lizbony. Nie można dosyć wydziwić się téj dobitności, z iaką Angielska marynarka czyni obroty, i téj działalności, z którą wszystkie koła Zarządu Angielskiego iedne w drugie wpadają. Pułk ten z bronią i potrzebami nie pełna w godzinie wsiadł na okręt. Blisko 200 Hiszpańskich zbiegów korzystało ze sposobności, aby na okręcie naitym pod obroną okrętu Angielskiego liniowego przepłynąć do małego portu Portugalskiego, Faro. Zdaie się, iż więcéy jeszcze woyska Angielskiego, częścią z tad, częścią z Anglii, popłynie do Lizbony.« (G. Wied.)

Powrót P. Cockburn, Angielskiego pełnomocnego Ministra przy Rzeczypospolitej Kolumbii, który dopiero w d. 18. Sierpnia został ogłoszony, wielce zastanawia, chociaż Kuryer zapewnia, że to nastąpiło tylko z powodu iego

słabego zdrowia. Wielu sądzi, iż P. Cockburn był upoważniony pozostać w Kolumbii, lub do Anglii powrócić, ile tego ze stanu kraju uważać będzie za potrzebę, i że powstanie Jenerała Paez zniewoliło go obrać drugie. Tęm bardziej iestestny tego mniemania, wiedząc, iż iego Sekretarz Legacyi, Pułkownik Lee, z nim powrócił, i zdaie się, że tam zostawił Sprawuiącego interesa, coby pewnie nastąpić powinno, gdyby powrót iego pochodził z przyczyny iego słabego zdrowia. (D. Au.)

Gazety Londyńskie udzielaia nam z opisania podróży PP. Denman i Clapperton wewnątrz Afryki, listu, który Szach Bornu, nayspotężniejszego Państwa w środku owej części świata, przesał Królowi Angielskiemu przez owych podróżnych.

»Bogu niech będzie chwala! Pokóy i dzięki Prorokowi Boga (Mahometowi!) Sługa wielkiego Boga Mahomet el Amihn Mahomet el Kanemih, Temu, który między sobie równymi sterczy i którego Jego podlegli szanuią, wielkiemu Królowi Angielskiemu naprzód Nasze pozdrowienia!

»Posłowie Twoi, którzy całą ziemię obiezdzią, aby iak mowia, oney cudowne dzieła widzieli, przybyli do Nas, zatem przycieliśmy ich do brze, wyrządzaliśmy im część, ponieważ dowiedzieliśmy się, iż zostaiasz w związku i Muzatmanami, i że między Tobą i owych Władzcami od oyców i dziadów przyiazne stosunki istnieia.»

»Mieliliśmy wzgląd na to dobre porozumienie i obchodziliśmy się z nimi według ich zasług, iak dalece wszechmocny Bog udzielił nam do tego zdolności. Oznaymili oni Nam Twoie pozdrowienie i to, co Ty w Twoim wyrazasz liście, mianowicie, iż gdybyśmy cokolwiez z tych rzeczy potrzebowali, które się w Twoim znajduia kraju, takowe Nam gotów iestes ofiarować, za co Ci wdzięczni iestestny!»

»Teraz, gdy swoy osiągli zamiar, powracaią do Ciebie, atoli ieden z nich osiągnął cel życia swego i umarł. Jestto ten sam co był lekarz n (Dr. Oadney) był to mądry i wyborny człowiek.»

»Rajes Khalihl Major Denham (przybrał to nazwisko w swoich podróżach) prosit Nas o pozwolenie, iżby kupcy, którzy szukaią zębów słoniowych, pior strusich i innych rzeczy, nie znajdujących się w kraju Anglików do nas przybywać mogli. Odpowiedzieliśmy onemuż, że kraj Nasz, iak sam widział i mógł się przekonać, nie iest kraiem dla bogatych podróżnych, posiadających wielkie skarby; lecz My, iezli niektórzy pomnieysi kupcy, naprzykład 4 lub 5 zechce tutaj przybyć nie przeciwko temu nie mamy. To wszystko cośmy mu przyrzec mogli. Większa liczba niechay tu nieprzybywa. Jezli na nowo ludzi z kraju

Twoiego do kraju naszego posyłać będziesz, naylepiej bytoby gdybyś Rajes Khalihl z nimi przysłał; albowiem zna on kraj i iego mieszkańców, i stał się iak ieden z nas.»

»Na osobney kartce, którą Ci przesyłamy, nanotowaliśmy te małą liczbę rzeczy, których nam niedostaię.»

»Napisz do Twoich Konzulów w Tripolis i w Kairze, i zaleć im, iż iezli który z naszych siąg, lub z naszych poddanych w iakiey bądź okoliczności na lądzie lub morzu uda się do nich, niechay mu dodaią pomocy i stosuią się do iego żądania. Pokóy niech będzie z Tobą!»

»Pisano wieczorem w Sobotę w połowie miesiaca Dulhedszaja w roku 1236 Hedsziry.»

Zapieczetowano: Niech się dzieie wola Boża. W Bogu poklada zaufanie iego niewolnik Mahomet el Amihnbin Mahomet el Kanemih. (D. Au.)

Francyia.

Król mianował Radcę Stanu i Jeneralnego Prokuratora król. Sądu Paryżkiego P. Jacquinot Pampelune, w miejscu zmarłego P. Bellart członkiem Komissyi rewizyyney.

Xiążę Orleański miał zamiar, udać się do Eu, dla używania morskich kąpieli. Dwóch iego synów iuz tam bawi. (G. Wied.)

Gwiazda udziela teraz traktatu handlowego i żeglugi w d. 8. Stycznia 1826 w Rio-de-Janeiro między Francyją a Brazyliaią zawartego i w d. 19. Marca przez Rząd Francyzki ratyfikowanego, kiedy tenże traktat równie ze strony Brazyliskiej zatwierdzony i w Rio ogłoszony został; takowy składa się z 26 artykułów i 4 artykułów dodatkowych na któreto ostatnie zgodzono się w Rio-de-Janeiro pod d. 7. Czerwca 1826.

Monitor z d. 19. Sierpnia umieścił co następuje: Odbieramy od Poselstwa Portugalskiego Notę następującą: »Złożenie przysięgi na Konstytucyją Portugalii, ze strony mieszkaiących w Paryżu Portugalczyków nastąpiło w dniu 16. tego miesiaca w domu Poselstwa Jego nayprawowierniejszów Królówskiemności z uroczystości, iakiey wiekoć przedmiotu wymagała, Niektórzy Parowie Państwa, Szlachta Portugalska, Obywatele kraju znajduiący się w Paryżu ubiegali się zaprzysiądz fundamentalną ustawę, której wykonanie szczęście narodu ustalić musi.» — Aristarque wyraził się względnie tego uwiadomienia, takowe naganiając. Znany Dziennik rządowy, mówi ón, mógł być przestać na prostem opowiadaniu tego faktu; lecz go kwalifikować, objaśniać charakteryzować!»

Monitor z dnia następującego odpowiada: »Aristarque niesłuszny nam czyni zarzut, musiał przecieź czytać, że Nota przez Monitora umie-

szczona przesłana mu została od Poselstwa Portugalskiego, źródło to było wyraźnie wymienione. Ztąd wyrazy Noty nie należą do Monitora i nie ma potrzeby przyznawać się do nich, ni takich zaprzeczać ni też je obiasniać.

Oto są powody, na których Sąd Królewski Departamentu Sekwany opierał oświadczenie swojej Inkompetencji względem Denuncyacji P. Montlosier: »Sąd po wysłuchaniu uwag wielu Panów względem faktów, zawartych w piśmie pod tytułem: Denuncyacja i t. d., napisanej przez Hrabiego Montlosier i adresowanej do wszystkich Członków Sądu; — Dalej po wysłuchaniu Rekwirytoryum Król. Jenerałnego Prokuratora, wnoszącego, iżby Sąd ogłosił: że niema powodu do naradzania się; zaś patrzywszy się na uchwałę Parlamentu Paryżkiego z dnia 9. Maia 1760, i takiego brzmienia uchwał innych Parlamentów Królestwa, na Edykt Ludwika XV. z Listopada 1764, Edykt Ludwika XVI, wyrok z 3. Messidor roku XII.; — Z uwagi, że z rzeczonych Uchwał i Edyktów wypływa, iż prawodawstwo sprzeciwia się formalnie przywróceniu tak zwanego towarzystwa Jezusowego, pod jakim bądź nazwiskiem takowe miałyby się pokazać; że te Uchwały i Edykta opierają się na znaney niezgodności, panującý między zasadami, które wspomniane towarzystwo wyznaje, a niepodległością wszystkich Rządów, którego zasady ieszcze bardziey niezgodne są z Konstytucją, iaka na teraz tworzy prawo Stanu Francuzów. — Jednakże z uwagi, że z tegoż samego prawodawstwa okazuje się, iż tylko do wyższej Policji Królestwa należy zakazywać i rozwiązywać kongregacye, towarzystwa, lub inne tego rodzaju instytucje, które z uposledzeniem pomienionych Uchwał, Edyktów i Wyroków już założone, lub w przyszłości mogą być zakładane; — Co się dotyczy innych faktów, które obeymuje rzeczone pismo Hrabiego Montlosier; — Z uwagi, iż takowe, iakholwiek mogą być wątpliwe, na teraz ani przestępstwa, ani grzechy winienia nie stanowią, przeciwko którymby Sąd miał postępować; — oświadcza się Sąd za nieprzyzwolity «
(D. Au.)

Nowe trudne pytanie: Czyli żona za daniem publiczney pomocy może być zniewolona powrócić do mieszkania męża, gdy do tego wyrokiem iest obowiązana, Sąd Kassacyyny w tym sposobie rozwiązał, iż wyroki Sprawiedliwym sposobie muszą być spełnione, bez względu na skutki, iakie z tąd wynikać mogą.

Stosownie do dawniejszego rozporządzenia, stanowiącego wiek dla pensyonowania Ofi-

cerów, pensyonowano nie dawno 7 Jenerałów, 17 Pułkowników i innych Oficerów sztabowych.
(G. Wied.)

O Instytucie zaprowadzonym w Paryżu dla wychowania 40 młodych Egypcyjan ogłasza Monitor uprzednio co następuje: »Już więcý iak przed osmiami laty miał Mahomet Ali pomysł, kazać kilku młodych ludzi swojego kraiu w Paryżu edukować, i w tøy mierze w samym Egipcie przedsięwziął doświadczenie. Szkoła, którą w Kairze założył, pod kierunkiem bardzo zdolnego człowieka, Osmana Nureddin, który Europę zwiedził, tak dobre czyniła postępy, iż postanowił przywieść do skutku swój plan dawniejszy. Młodzi ludzie pobierający tu nauki, mają kiedyś rozszerzać cywilizacją i wiadomości w swoim kraiu. P. Jomard, Członek Instytutu, i niegdyś towarzysz wyprawy do Egiptu (pod Buonapartem), któremu ten projekt pierwotnie przyznać należy, został Dyrektorem Instytutu; Professor ięzyka Arabskiego Agoub ma dozór nad naukami. Kommissyja szczególna z ludzi bogatych w nauki (do której należy P. Amadeusz Jaubert, król. Tłomacz, Professor ięzyka Tureckiego), kieruje planem nauk. Dnia 5. t. m. wprowadzeni zostali Egypcyjanie do swego Instytutu przy ulicy *Clichy* pod liczbą 33, i od dnia 9. codziennie od godziny 7mý rano do 6ty wieczorem trwały porządnie nauki. Pisania i ięzyk Francuzki zajmuje uczniów codziennie 6 godzin, 2 godziny poświęcone są rysunkom i planom, godzina rachunkom. Wszyscy uczniowie okazują niezmierną ochotę do nauk. Względem porządku mającego być zachowywanym, ułożono osobny regulamin.«
(D. Au.)

Niemcy.

Królowa Jeymość Bawarska powiła szczęśliwie Xiężniczkę d. 26. Sierpnia w Aszafenburgu.

Naczelný Poseł Związku P. Münch-Bellinghausen, zabawi iednak aż do przybycia Xięcia Metternich i w czasie pobytu jego w Johannisberg; później dopiero wyjedzie do Wiednia.

Z Hannoveru piszą pod d. 16. Sierpnia: »Kapituła orderu statutami przepisana odprawiła się w d. 17. t. m. w zamku Herrenhausen pod przewodnictwem Xięcia Cambridge iako Zastępcy W. Mistrza.«
(G. Wied.)

Turcyja.

Dostrzegacz Austriacki z Konstantynopola d. 10. Sierpnia« umieścił następujący artykuł:

Dotychczasowa surowość Rządu przeciwko stronnikom czasosu Janczarów i przeciwko wszyst-

Kim osobom: znanym przez swoy udział do spisków i gwałtów w dawniejszych epokach, obia-
wiająca się przez częste stracenia i wygnanie z
kraju, z cżem połączone były także rozporządze-
nia policyjne, iakie tylko w czasie wielkiego nie-
bezpieczeństwa zwykły; być używane, *powieks-
szej części zwolniana; stracenia prawie zupełnie
ustaly; szynkownie i kawiarnie powoli otwierają
i znowu panuje dawna wolność w handlu. Nie-
spokojność i nieukontentowanie, które się w cza-
sach ostatnich w stolicy dosyć głośno wyrażaly,
znikły i mieszkańcy teży przekonali się, że ie-
dyndie nagłące okoliczności zniewolily Rząd iąc
się tak surowych środków. Tymczasem nadzieia,
że chorągiew Proroka po święcie *Kurban Bei-
ram* będzie zdjętą i obóz w pierwszym podwo-
rzu Seraiu zwinięty zostanie, nie, zostały spełnio-
ną; rozporządzenie to nawet teraz na wstępie
zięzycza Moharrem, czyli początku roku mahome-
kańskiego nie zaszło.

Z prowincyy nadchodzą ciągle pomyslnie wia-
domości o sposobie iakim zwinięcie Janczarów i
zaprowadzenie nowego porządku rzeczy usku-
teczniono, taki własnie wypadek zaszedł w Ale-
po gdzie naywięcej obawiano się oporu liczney
tamże milicyi Janczarów. W różnych prowincy-
jach Azyi mniejszcy, szczególniey w obwodach
Wielkorzędztwach Erzerum i Siwas, Gubernato-
rowie tychże Galib i Reuf Basza, którzy niegdys
jako W. Wezyrowie czynnie wspierali nowy po-
rządek i okazali się przeciwnikami Janczarów, na-
dewszystko gorliwie zaięci są pomnożeniem regu-
larnych milicyi i onych wykształceniem.

Kilku wyższych Oficerów w stopniu Puł-
kowników posłano do różnych prowincyy Turcyy
europejskiej, aby tam nowe ćwiczenia w woysku
zaprowadzili. W stolicy utworzono znowu dwa
pułki, i teraz jest ich ośm, każdy z dodaną kom-
panią artyleryi liczy 1500 ludzi a razem tworzą
masę 12000 ludzi, którzy ubrani, uzbroieni, i
w tak krótkim czasie dosyć dobrze są wyćwicze-
ni. Obróty tego woyska pomimo wielkiego gorą-
ca, i rozszerzającego się powietrza, z bezprzy-
kładną gorliwością postępują. Sułtan Mahomet,
który sam nauczył się robić broń i manewrów
bywa obecny tym ćwiczeniom, i zachęca ludzi
swoim przykładem i podarunkami.

W pierwszych dniach tego miesiąca z po-
ezątkiem zięzycza Moharrem, nastąpiła wypłata no-
wemu woysku w sposobie następującym:

Neser, szeregowy odebrał miesięcznie	15	piastrow.
Onbasza, kapral	30	—
Czauusz, feldfebel	60	—

Mużazim, porucznik	120	—
Juzbasza, kapitan	180	—
Bimbasza, pułkownik	500	—

Każdy pułk będzie miał Imama (Kapłana)
i Jazidszy czyli Sekretarza (Audytora) i muzykę.
Korpus Bostandszów, który miał być zwinięty,
z powodu, że postanowił przyiąć nowe ćwicze-
nia, został utrzymany. W korpusie Chumbarad-
szów czyli bombardyerów dano przykład suro-
wości dla zmuszenia go do przepisanej karności
i unundurowania.

Troskliwość Sułtana nieogranicza się iedyndie
na woysku lądowem, i żołnierze morscy będą
owo urządzeni; z małemi okrętami i szalupami ka-
nonierskimi, częścią w porcie, i przed aren-
łem, częścią na Bosforze ćwiczyć się będą w
obrótach.

Podczas gdy w stolicy i po prowincyach
trudnią się utworzeniem nowego woyska, mało
słychać o przedsięwzięciach siły morskiej i ląd-
wey, użytych przeciwko Grehom. Kapudan Basza
wypłynął w d. 22. z. m. do Samos, chcąc do-
świadczyć nowego na tę wyspę wylądowania, któ-
re iak wiadomo w roku 1824 nie udało się. Flo-
ta iego składała się z 39 żagli, mianowicie z li-
niowych okrętów, 5 fregat, 9 korwet i 23 mniey-
szych okrętów. Już w d. 26. ukazała się eskadra
grecka w 43 okręty między temi 7 branderów,
pod dowództwem Sachturego. Tego samego dnia
słyszano silny ogień działowy w okolicy Samos,
który w d. 31. Lipca ponowił się; o rezultacie
tych potyczek przy odejściu tej wiadomości z
Smirny tyle było wiadomo, że Grecy stracili dwa
brandery, Kanaris został raniony, zaś Chosrew
Basza zamierzonym wylądowania. do którego na
bliskim azyatyckim brzegu znacznie zebrane były
siły, nie mógł ieszcze przywieść do skutku.

Z drugiey strony Ibrahim Basza w Morei
stracił miesiąc Lipiec na bezowocnych usiłowa-
niach przeciwko Maynotom, i przy zdobywaniu
mocnego na gorach stanowiska miał 150 ludzi
utracić. Tymczasem podług niektórych acz nie-
pewnych wiadomości przybyło do Morei z Egip-
tu 4000 ludzi woyska posilkowego.

Korpus jazdy tureckiey nadciągnął w okolice
Aten, których mieszkańcy iak za zwyczaj przy
zbliżaniu się nieprzyziaciela uciekli na przyległą
wyspę Salamis. Pułkownik Fabvier stał blisko
w 1500 ludzi w Methana, w stronie południo-
wey od Epidaurus, przy zatce Ateńskiey i ka-
zał miejsce to umocnić.

Powietrze grasuje wciąż w kilku dzielnicach
stolicy a szczególniey między ormiańskimi i fran-
ków mieszkańcami wielkie czyni spustoszenie.